

บทที่ 5

บทสรุป

5.1 สรุปการศึกษา

ถั่วเหลืองเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งของประเทศไทยที่มีความต้องการบริโภคภายในประเทศเป็นจำนวนมากแต่ผลผลิตที่ได้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ภายในประเทศทำให้ต้องมีการนำเข้าถั่วเหลืองในแต่ละปีเป็นจำนวนหลายแสนตันและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้ไทยเสียดุลการค้าแก่ต่างประเทศในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก รัฐบาลได้หาทางแก้ไขปัญหานี้มาโดยตลอดโดยการใช้นโยบายการเร่งรัดการผลิตถั่วเหลืองให้เพียงพอใช้ภายในประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศจนกระทั่งไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) รัฐบาลได้มีแผนการผลิตเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปิดตลาดการค้าเสรีตามข้อตกลงการค้าโลก โดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตถั่วเหลืองของเกษตรกรให้สามารถแข่งขันทางด้านตลาดและราคากับถั่วเหลืองต่างประเทศได้แต่ผลผลิตถั่วเหลืองเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรยังต่ำอยู่เมื่อเทียบกับต่างประเทศ อีกทั้งต้นทุนต่อไร่ก็ยังสูงกว่าทำให้ผลตอบแทนจากการปลูกถั่วเหลืองของเกษตรกรลดลง ดังนั้นรัฐบาลควรจะมีนโยบายระยะสั้นเพื่อใช้ในการช่วยเหลือเกษตรกรเหล่านี้ให้อยู่รอดได้ ดังการศึกษานี้ได้เสนอนโยบายให้แก่รัฐบาลในการนำมาประยุกต์ใช้กับเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลืองในประเทศ นโยบายดังกล่าวคือนโยบายพยุงราคาถั่วเหลืองและนโยบายให้การอุดหนุนปุ๋ยแก่เกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลืองในประเทศโดยนโยบายพยุงราคาถั่วเหลืองจะช่วยทำให้เกษตรกรมีแรงจูงใจในการผลิตมากขึ้นเพราะเกษตรกรจะได้รับกำไรมากขึ้นจากการผลิตส่งผลให้ผลผลิตรวมถั่วเหลืองภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น ส่วนนโยบายให้การอุดหนุนปุ๋ยแก่เกษตรกรนั้นจะลดต้นทุนในการใช้ปุ๋ยให้กับเกษตรกรให้ต่ำลงอีกทั้งผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ก็จะสูงขึ้นส่งผลให้ปริมาณผลผลิตรวมถั่วเหลืองเพิ่มขึ้นด้วย

ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการวิเคราะห์นโยบายพยุงราคาและนโยบายให้การอุดหนุนปุ๋ยเพื่อเพิ่มการผลิตถั่วเหลืองภายในประเทศโดยใช้แนวคิดการวัดผลตอบแทนทางสังคมสุทธิที่เกิดขึ้นจากการใช้นโยบายทั้งสองนั้นมาเปรียบเทียบกัน ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลทุติยภูมิเชิงมหภาคในการผลิตถั่วเหลืองของประเทศ ผลการวิเคราะห์ที่ได้จากนโยบายข้างต้นจะนำมาสู่การศึกษาถึงผลกระทบของนโยบายที่ให้ผลตอบแทนสุทธิที่มากกว่าที่มีต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรโดยอาศัยการประมาณสมการกำไรมาเป็นเครื่องมือในการ

วิเคราะห์ โดยข้อมูลปฐมภูมิที่ใช้ศึกษาได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่นั้นเป็นข้อมูลการผลิตถั่วเหลืองของเกษตรกรปีการผลิต 2541/42 จำนวน 169 ราย แยก เป็นเกษตรกรกลุ่มที่ได้อยู่ภายใต้นโยบายที่เหมาะสมจำนวน 94 ราย และกลุ่มที่ไม่ได้อยู่ภายใต้ นโยบายจำนวน 75 ราย

ผลการศึกษสามารถสรุปได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการศึกษาการเปรียบเทียบ นโยบายพุงราคาถั่วเหลืองภายในประเทศ กับนโยบายให้การอุดหนุนปุ๋ยในการผลิตถั่วเหลืองของ รัฐบาลว่านโยบายใดจะมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการเพิ่มปริมาณการผลิตถั่วเหลืองใน ประเทศได้เหมาะสมกว่ากันซึ่งการศึกษานี้จะใช้ผลตอบแทนสุทธิทางสังคม (net social benefit) ที่ ได้รับจากการใช้นโยบายทั้งสองเป็นตัววัดว่านโยบายใดจะมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้มากกว่า กัน ผลการศึกษาปรากฏว่าหากใช้นโยบายทั้งสองแล้วจะทำให้ผลตอบแทนสุทธิทางสังคมออกมา ติดลบ คือ ถ้าใช้นโยบายการให้การอุดหนุนปุ๋ยแก่ผู้ผลิตถั่วเหลืองแล้วจะทำให้ผลตอบแทนทาง สังคมสุทธิติดลบเท่ากับ 14,957.76 พันล้านบาท โดยจะทำให้ผู้ผลิตมีผลตอบแทนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 90.93 พันล้านบาท แต่รัฐบาลก็ต้องแบกรับต้นทุนในการจัดหาปุ๋ยราคาถูกให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกถั่ว เหลืองเป็นเงินถึง 15,048.70 พันล้านบาท ส่วนนโยบายการพุงราคาถั่วเหลืองก็เช่นกัน ถ้ารัฐบาล จะใช้นโยบายนี้แล้วจะทำให้ผลตอบแทนสุทธิจากการใช้นโยบายดังกล่าวติดลบเท่ากับ 42.69 พัน ล้านบาท โดยจะทำให้ผู้ผลิตมีผลตอบแทนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 128.29 พันล้านบาท แต่รัฐบาลก็ต้องแบกรับต้นทุนในการที่จะต้องพุงราคาถั่วเหลืองให้แก่เกษตรกรถึง 170.99 พันล้าน บาท

จะเห็นได้ว่าหากรัฐบาลนำนโยบายทั้งสองมาใช้แล้วจะทำให้ผลตอบแทนทางสังคมมีค่า ติดลบ หมายความว่า การดำเนินนโยบายทั้งสองจะทำให้ผลตอบแทนทางสังคมที่ได้รับมีค่าน้อย กว่าต้นทุนของรัฐบาลที่ใช้ดำเนินการ แต่เมื่อพิจารณานโยบายพุงราคาแล้วจะมีความเหมาะสมแก่ การนำมาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตถั่วเหลืองในประเทศมากกว่าเพราะว่านโยบายดังกล่าวจะทำให้ผลตอบแทนทางสังคมติดลบน้อยกว่านโยบายการให้การอุดหนุนปุ๋ย หมายความว่าภาระที่รัฐบาลจะแบกร ับในการดำเนินนโยบายพุงราคานั้นจะน้อยกว่าการดำเนินนโยบายให้การอุดหนุนปุ๋ยแก่ เกษตรกรนั่นเอง การที่นโยบายพุงราคานั้นทำให้ผลตอบแทนทางสังคมติดลบแต่ก็ยังเลือกนำมา ดำเนินการก็เพราะว่าการดำเนินนโยบายดังกล่าวเป็นการแทรกแซงราคาให้กับเกษตรกรในระยะ สั้นเท่านั้นเพื่อจูงใจให้เกษตรกรทำการผลิตมากขึ้นเนื่องจากมีความมั่นใจในราคาถั่วเหลืองที่จะ ขายได้ราคาสูงแต่สำหรับในระยะยาวแล้วไม่ควรที่จะนำนโยบายดังกล่าวมาใช้เพราะว่าต้นทุนใน การดำเนินการสูงมากอีกทั้งในข้อตกลงระหว่างสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) นั้น ประเทศ

ไทยซึ่งเป็นสมาชิกประเทศหนึ่งต้องทำตามข้อตกลงที่ประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติ นั่นก็คือการลด การให้การอุดหนุนและแทรกแซงราคาสินค้าให้กับเกษตรกรในประเทศในระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้น ในระยะยาวแล้วประเทศสมาชิกต้องทำการลดการแทรกแซงทางการตลาดให้กับผู้ผลิตในประเทศลง

ดังนั้นสำหรับการแทรกแซงราคาในระยะสั้นแล้วหากรัฐบาลนำเอานโยบายพุงราคามา ใช้เพื่อเพิ่มผลผลิตถั่วเหลืองภายในประเทศและเพื่อทดแทนการนำเข้าทั้งหมด 687 พันตัน ในปี การผลิต 2541/42 รัฐบาลจะต้องทำการพุงราคาถั่วเหลืองที่ราคา 177.06 บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าค่าความยืดหยุ่นต่อราคาผลผลิตนั้นมีค่าต่ำและความเป็นจริงแล้วรัฐบาลไม่สามารถที่จะทำการพุงราคาได้สูงขนาดนี้และไม่สามารถที่จะลดการนำเข้าลงทั้งหมดได้ตามกฎขององค์ การการค้าโลกที่ประเทศไทยต้องมีการนำเข้าบางส่วนและราคาที่รัฐบาลจะพุงได้นั้นต้องมีความ เหมาะสมพอสมควร ดังแผนการผลิตของรัฐบาลที่ได้วางแผนไว้ในปี 2542/43 โดยรัฐบาลจะทำการพุงราคาขั้นต่ำแก่ผู้ปลูกถั่วเหลืองในประเทศไว้ที่ระดับราคา 11.00 บาทต่อกิโลกรัม จากเดิม ราคาทั่วไปในท้องตลาดปี 2541/42 ราคา 9.75 บาทต่อกิโลกรัม หมายความว่าราคาที่รัฐบาลจะทำการพุงนั้นมีค่าสูงกว่าราคาทั่วไปในท้องตลาดถึงร้อยละ 12.82 และด้วยค่าความยืดหยุ่นต่อราคา ถั่วเหลืองของไทยที่ประมาณได้มีค่าเท่ากับ 0.385 หากรัฐบาลจะทำการพุงราคาถั่วเหลือง ณ ราคา 11.00 บาทต่อกิโลกรัมแล้วจะทำให้จะทำให้ปริมาณผลผลิตถั่วเหลืองของประเทศเพิ่มสูงขึ้น 1.65 แสนตัน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือจะมีการนำเข้าลดลงถึง 1.65 แสนตันนั่นเอง (ดูการคำนวณในภาคผนวก ข)

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่ารัฐบาลควรใช้นโยบายพุงราคาถั่วเหลืองภายในประเทศเพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตถั่วเหลือง ดังนั้นการศึกษาส่วนที่สองซึ่งเป็นการศึกษาถึงประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรที่ได้รับนโยบายพุงราคาถั่วเหลืองจากรัฐบาลว่าจะมีประสิทธิภาพแตกต่างจากเกษตรกรที่ไม่ได้รับนโยบายพุงราคาถั่วเหลืองหรือไม่โดยทำการศึกษาเกษตรกรที่ทำการผลิตถั่วเหลืองในพื้นที่ อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 169 ครัวเรือน ซึ่งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลืองในอำเภอมะเข่ที่นำมาเป็นตัวอย่างในการศึกษาจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ได้รับการพุงราคา หมายถึงกลุ่มที่ได้รับการพุงราคาขั้นต่ำที่ทางสหกรณ์การเกษตรอำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่พุงราคาถั่วเหลืองขั้นต่ำไว้ที่ราคา 9.00 บาท/กิโลกรัม ในปีการผลิต 2541/2542 ถั่วเหลืองในท้องตลาดสูงกว่านี้เกษตรกรก็สามารถขายผลผลิตให้พ่อค้าทั่วไปได้ แต่ถั่วลารับซื้อในท้องตลาดต่ำกว่าราคาประกันของสหกรณ์การเกษตรแล้วเกษตรกรก็สามารถนำมาขายให้กับสหกรณ์ในราคาประกันได้โดยเกษตรกรที่จะสามารถนำถั่วเหลืองมาขายให้กับสหกรณ์ได้จะต้อง

เป็นเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเท่านั้นเพราะว่าเกษตรกรดังกล่าวได้กู้เงินเชื่อจากสหกรณ์การเกษตรไปใช้ในการผลิตและเมื่อนำผลผลิตมาขายให้กับสหกรณ์แล้วทางสหกรณ์ก็จะหักหนี้ที่มีอยู่ของเกษตรกรออกไปซึ่งเกษตรกรกลุ่มแรกคือกลุ่มที่ได้รับการพุงราคานั้น ตัวอย่างที่นำมาศึกษามีอยู่ด้วยกัน 94 ครัวเรือน และเกษตรกรกลุ่มที่สองที่ไม่ได้รับการพุงราคามีตัวอย่างที่นำมาศึกษาจำนวน 75 ครัวเรือน

ผลการศึกษาสภาพของครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่างของเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการนโยบายพุงราคาถั่วเหลืองและกลุ่มที่ไม่ได้รับนโยบายพุงราคาพบว่าเกษตรกรทั้งสองกลุ่มมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่แตกต่างกันมากนัก คือ มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ยในครัวเรือนประมาณ 4-5 คน และประชากรส่วนใหญ่จะเป็นชาวไทยเหนือ ร้อยละ 63.0-64.0 นอกจากนี้ระดับการศึกษาก็ไม่แตกต่างกันคือส่วนใหญ่จะจบภาคบังคับ คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รองลงมาคือ จบมัธยมศึกษาปีที่ 3

ครัวเรือนเกษตรกรทั้งสองกลุ่มมีแหล่งเงินกู้ที่สำคัญคือ สหกรณ์การเกษตร แหล่งเงินกู้อรองลงมาคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และพบว่าการกู้ส่วนใหญ่จะทำการกู้เป็นเงินสดมากกว่าการกู้เป็นปัจจัยการผลิตเพราะเกษตรกรสามารถนำไปซื้อปัจจัยการผลิตที่ต้องการได้เองซึ่งมีความสะดวกกว่าการที่จะกู้เป็นปัจจัยการผลิตจากสหกรณ์การเกษตร เพราะบางครั้งปัจจัยการผลิตบางชนิดที่เกษตรกรต้องการใช้แต่ทางสหกรณ์ก็ขาดแคลนหรือไม่มีจำหน่ายให้กับสมาชิก นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรบางรายที่ทำการกู้ยืมเงินและปัจจัยการผลิตจากพ่อค้าที่มาซื้อผลผลิตในหมู่บ้าน เพราะมีความสะดวกต่อตัวเกษตรกรเองที่ไม่ต้องเดินทางเข้าไปติดต่อกับสหกรณ์การเกษตรหรือ ธ.ก.ส. ที่อยู่ในเมืองส่วนใหญ่ปัจจัยการผลิตที่เกษตรกรกู้ยืมจากพ่อค้าจะเป็นเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองซึ่งพ่อค้าจะนำมาให้ปลูกและจะรับคืนเป็นผลผลิตถึง 2 เท่าเมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวถั่วเหลืองเสร็จแล้ว

การใช้แรงงานในการผลิตถั่วเหลืองของเกษตรกรทั้งสองกลุ่มนั้นไม่แตกต่างกันมากนักคือทั้งสองกลุ่มจะมีการใช้แรงงานในการเก็บเกี่ยวมากที่สุด อยู่ในช่วง 91-94 วันทำงาน (man-days) ต่อไร่ รองลงมาคือการใช้แรงงานในการปลูกซึ่งจะใช้แรงงานประมาณ 81 วันทำงานต่อไร่ ทั้งนี้แรงงานในครัวเรือนของเกษตรกรเองก็ไม่เพียงพอสำหรับการปลูกและการเก็บเกี่ยวถั่วเหลือง ดังนั้นเกษตรกรจึงจำเป็นต้องจ้างแรงงานเพื่อใช้ในกิจกรรมทั้งสองประเภทและเป็นที่ยอมรับว่าสำหรับกิจกรรมการปลูกถั่วเหลืองนั้นเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้เป็นแรงงานแลกเปลี่ยนมากกว่า

แรงงานจ้างแต่สำหรับการเก็บเกี่ยวแล้วจำเป็นที่จะต้องจ้างแรงงานมาช่วยเพราะช่วงที่จะทำการเก็บเกี่ยวนั้นมักจะมีฝนตกทำให้ผลผลิตเสียหาย เกษตรกรต้องรีบเก็บเกี่ยวก่อนที่ถั่วเหลืองจะถูกฝนทำให้เกษตรกรต้องจ้างแรงงานมาช่วยเป็นการเร่งด่วนนั่นเอง

การใช้วัสดุปัจจัยการผลิตในการผลิตถั่วเหลืองพบว่าเกษตรกรตัวอย่างในอำเภอแม่แจ่ม กลุ่มที่ได้รับการพุงราคาถั่วเหลืองมีการใช้ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี และสารเคมีต่อไร่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการพุงราคาแล้วพบว่าเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการพุงราคาจะมีการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในปริมาณที่มากกว่าเกษตรกรกลุ่มที่ไม่ได้รับการพุงราคา คือ มีการใช้ปุ๋ยเฉลี่ย 33.57 กิโลกรัมต่อไร่ และสารเคมีเฉลี่ย 1.26 ขวด (ปริมาตรขวดละ 1,000 ซีซี ต่อไร่ 100 ลิตร) ส่วนเกษตรกรกลุ่มที่ไม่ได้รับการพุงราคาจะมีการใช้ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 27.49 กิโลกรัมต่อไร่ และใช้สารเคมีเฉลี่ย 0.73 ขวด (ปริมาตรขวดละ 1,000 ซีซี ต่อไร่ 100 ลิตร)

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตถั่วเหลืองของเกษตรกรพบว่ามีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิตถั่วเหลืองของเกษตรกรทั้งสองกลุ่มที่ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือเกษตรกรทั้งสองกลุ่มมีต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตถั่วเหลืองไม่แตกต่างกัน โดยเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการพุงราคามีต้นทุนรวมในการผลิต 834.58 บาทต่อไร่ มีกำไร 906.34 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นกำไร 3.96 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนเกษตรกรกลุ่มที่ไม่ได้รับการพุงราคามีต้นทุนรวมในการผลิต 747.96 บาทต่อไร่ มีกำไร 1,067.97 บาทต่อไร่ หรือคิดเป็นกำไร 4.26 บาทต่อกิโลกรัม ในขณะที่เดียวกันราคาขายถั่วเหลืองที่ได้รับของเกษตรกรทั้งสองกลุ่มก็ไม่แตกต่างโดยเกษตรกรกลุ่มที่ได้้อยู่ภายใต้นโยบายพุงราคาขายผลผลิตได้ในราคาเฉลี่ย 7.39 บาทต่อกิโลกรัม ในขณะที่เกษตรกรกลุ่มที่ไม่ได้อยู่ภายใต้ นโยบายพุงราคาขายผลผลิตได้ในราคาเฉลี่ย 7.72 บาทต่อกิโลกรัม

การศึกษาประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม คือเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการพุงราคาถั่วเหลืองกับเกษตรกรกลุ่มที่ไม่ได้รับการพุงราคาถั่วเหลืองซึ่งปัจจัยการผลิตผันแปรที่นำมาทดสอบประสิทธิภาพการผลิตนี้ได้แก่ปัจจัยการผลิตผันแปรที่เป็นปัจจัยแรงงานจ้าง ปัจจัยปุ๋ยเคมี ปัจจัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช อันได้แก่ยาฆ่าหญ้าและยาฆ่าแมลงรวมถึงปัจจัยการผลิตผันแปรที่เป็นเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง ราคาของปัจจัยการผลิตผันแปรเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพทางการกำไรของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลืองว่าเกษตรกรกลุ่มใดจะมีประสิทธิภาพมากกว่ากัน

ผลการศึกษาการทดสอบประสิทธิภาพการผลิตถั่วเหลืองของเกษตรกรทั้งสองกลุ่ม พบว่าเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการพุงราคาถั่วเหลืองและเกษตรกรกลุ่มที่ไม่ได้รับการพุงราคาถั่วเหลืองมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือเกษตรกรทั้งสองกลุ่มมีประสิทธิภาพทางด้านราคาโดยเปรียบเทียบของการใช้ปัจจัยการผลิตผันแปรที่เป็นแรงงานจ้าง ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองที่เท่ากันทั้งสองกลุ่ม ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานว่าเกษตรกรทั้งสองกลุ่มทำการผลิต ณ จุดที่เป็นกำไรสูงสุดหรือไม่นั้น ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรทั้งสองกลุ่มไม่ได้ทำการผลิต ณ จุดที่ได้กำไรสูงสุด นั่นคือเกษตรกรทั้งสองกลุ่มไม่ได้ทำการผลิต ณ จุดที่มูลค่าของผลผลิตเพิ่มที่ได้รับจากการใช้ปัจจัยการผลิตผันแปรเท่ากับราคาของปัจจัยการผลิตผันแปรชนิดนั้นๆ อธิบายได้ว่าเกษตรกรทั้งสองกลุ่มทำการผลิต ณ จุดที่มูลค่าของผลผลิตเพิ่มที่ได้รับจากการใช้ปัจจัยการผลิตที่เป็นแรงงานจ้างมีค่ามากกว่าค่าจ้างแรงงาน ดังนั้นเกษตรกรควรที่จะเพิ่มการใช้แรงงานจ้างในการผลิตถั่วเหลืองมากขึ้นเพื่อให้ได้กำไรมากขึ้น ส่วนการใช้ปัจจัยการผลิตผันแปรชนิดอื่นๆ นั้น พบว่าเกษตรกรทั้งสองกลุ่มทำการผลิต ณ จุดที่มูลค่าของผลผลิตเพิ่มที่ได้รับจากการใช้ปัจจัยการผลิตผันแปรที่เป็นปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองมีค่าน้อยกว่าราคาของปัจจัยการผลิตชนิดนั้นๆ ดังนั้นเกษตรกรทั้งสองกลุ่มควรจะลดปริมาณการใช้ปัจจัยปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองให้ลดลงเพื่อเกษตรกรทั้งสองกลุ่มจะได้กำไรมากขึ้น

ถึงแม้ว่าเกษตรกรทั้งสองกลุ่มจะมีประสิทธิภาพการผลิตที่ไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณาถึงประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตแต่ละชนิดแล้วพบว่าสำหรับปัจจัยการผลิตที่เป็นปัจจัยแรงงานจ้างนั้นเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการพุงราคาจะมีประสิทธิภาพในการใช้ปัจจัยแรงงานจ้างมากกว่าเกษตรกรกลุ่มที่ไม่ได้รับการพุงราคาเช่นเดียวกับการใช้ปัจจัยการผลิตผันแปรอีก 2 ชนิด คือ ปัจจัยผันแปรที่เป็นปุ๋ยเคมีและปัจจัยผันแปรที่เป็นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชนั้นเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการพุงราคาจะมีประสิทธิภาพในการใช้ปัจจัยปุ๋ยเคมีและปัจจัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืชมากกว่าเกษตรกรกลุ่มที่ไม่ได้รับการพุงราคาส่วนการใช้ปัจจัยการผลิตที่เป็นเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองนั้นเกษตรกรกลุ่มที่ไม่ได้รับการพุงราคากลับมีประสิทธิภาพในการใช้เมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองที่สูงกว่าเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการพุงราคา

5.2 ข้อเสนอแนะทางนโยบาย

ผลการศึกษาทำให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ นโยบายระยะสั้นรัฐบาลควรจะต้องเลือกใช้นโยบายพุงราคาถั่วเหลืองเพื่อจูงใจให้เกษตรกรผลิตถั่วเหลืองมากขึ้นจะทำให้ปริมาณการผลิตถั่วเหลืองภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นและสามารถลดการนำเข้าจากต่างประเทศได้ด้วย

ส่วนนโยบายในระยะยาวนั้นรัฐบาลไม่ควรจะนำเอานโยบายพุงราคาถั่วเหลืองมาประยุกต์ใช้ทั้งนี้เพราะว่าเมื่อรัฐบาลใช้นโยบายพุงราคาถั่วเหลืองแก่เกษตรกรแล้วนอกจากรัฐบาลจะต้องแบกรับภาระที่เป็นต้นทุนในการพุงราคาถั่วเหลืองในราคาที่สูงกว่าราคาถั่วเหลืองในต่างประเทศซึ่งแสดงโดยค่าของผลตอบแทนสุทธิทางสังคมที่มีค่าเป็นลบแล้วการผลิตถั่วเหลืองที่เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากนโยบายพุงราคาถั่วเหลืองของรัฐบาลก็ไม่ได้ทำให้ประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรที่ได้รับนโยบายพุงราคาถั่วเหลืองแตกต่างไปจากประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรกลุ่มที่ไม่ได้รับการพุงราคาเลย เพราะว่าเกษตรกรทั้งสองกลุ่มไม่ได้มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน รวมถึงประสิทธิภาพทางราคาของการใช้ปัจจัยการผลิตผันแปรที่ไม่แตกต่างกันด้วย อีกทั้งเกษตรกรทั้งสองกลุ่มนั้นไม่ได้ทำการผลิต ณ จุดที่เป็นจุดกำไรสูงสุด แสดงว่าเกษตรกรทั้งสองกลุ่มยังขาดความรู้ในการจัดสรรปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสม และหน่วยงานของสหกรณ์การเกษตรและ ธ.ก.ส. เองก็ไม่ได้มีบทบาทในการให้ความรู้คำแนะนำในเรื่องการใช้ปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรมากนัก

ในขณะที่เดียวกันปัจจุบันประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก(WTO) รัฐบาลจำเป็นต้องลดการแทรกแซงในการผลิตสินค้าเกษตรภายในประเทศให้น้อยลงตามกฎของ WTO ดังนั้นนโยบายในระยะยาวที่เป็นแนวทางที่ยั่งยืนกว่าก็คือรัฐบาลควรเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตถั่วเหลืองให้สูงขึ้น โดยการส่งเสริมให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยหน่วยงานของราชการควรมีการส่งเสริมให้สถาบันเกษตรกรไม่ว่าจะเป็นสหกรณ์การเกษตรหรือ ธ.ก.ส. มีส่วนในการให้ความรู้คำแนะนำในเรื่องการใช้ปัจจัยการผลิตเพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดการอบรมความรู้เกี่ยวกับการใช้ปัจจัยการผลิตพวกสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่เหมาะสม การใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยคอกในการผลิตถั่วเหลืองหรือการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการใช้ปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรในพื้นที่เป็นต้น นอกจากนี้ทางหน่วยงานของรัฐควรมีการจัดการเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองคุณภาพดีและเหมาะสมกับพื้นที่เพาะปลูกในแต่ละสภาพท้องถิ่น และจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและในราคาที่เหมาะสมโดยอาจจะผ่านทาง

สถาบันเกษตรกรในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น สหกรณ์การเกษตรหรือ ธ.ก.ส. หรือเกษตรตำบล เป็นต้น เพราะเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองที่มีคุณภาพดีเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตถั่วเหลืองให้สูงขึ้นได้

เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้เกษตรกรทั้งสองกลุ่มมีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างไม่มีประสิทธิภาพ พบว่าอาจเป็นเพราะเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษานั้น ไม่ได้มีความมุ่งหวังที่จะทำกำไรสูงสุดจากการปลูกถั่วเหลือง หากแต่ถั่วเหลืองเป็นพืชทางเลือกชนิดหนึ่งที่เกษตรกรใช้ปลูกหลังจากการทำนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพดิน (บำรุงดิน) หรืออาจเป็นเพราะพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่เขตฝนมีน้ำในการชลประทานน้อย การปลูกพืชชนิดอื่นที่จะมาปลูกแทนถั่วเหลืองก็เป็นไปได้ยาก การปลูกถั่วเหลืองอาจจะเป็นพืชทางเลือกชนิดหนึ่งของเกษตรกรที่ไม่ต้องการให้พื้นที่เกิดการว่างเปล่า การปลูกถั่วเหลืองอาจจะได้รายได้น้อยแต่ก็เป็นการจ้างแรงงานครัวเรือนให้มีงานทำในฤดูหนึ่งนั่นเอง จะเห็นได้ว่าการที่รัฐบาลทำการพยุงราคาถั่วเหลืองแล้วผลผลิตถั่วเหลืองจะเพิ่มสูงขึ้นนั้นส่วนหนึ่งอาจจะเป็นเพราะเกษตรกรมีความรู้สึกมั่นใจในการผลิตมากขึ้น มีความพอใจในราคาที่รัฐบาลประกันทำให้เกษตรกรเหล่านั้นทำการเพาะปลูกถั่วเหลืองโดยเพิ่มพื้นที่ปลูกให้มากขึ้นส่งผลให้ผลผลิตรวมถั่วเหลืองออกมามากขึ้นด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

แนวทางในการศึกษารั้งต่อไปเกี่ยวกับการศึกษาผลกระทบของประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรอันเนื่องมาจากนโยบายพุงราคาหรือนโยบายการให้การอุดหนุนผู้ผลิตถั่วเหลืองในประเทศนั้นควรจะทำการศึกษาวิเคราะห์กลุ่มเกษตรกรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งตามลักษณะพื้นที่ในการเพาะปลูกอันได้แก่การปลูกถั่วเหลืองในเขตที่ราบลุ่มที่มีการชลประทานและการปลูกถั่วเหลืองในเขตที่ลาดชันที่อาศัยน้ำฝนในการผลิต กล่าวคือ การผลิตถั่วเหลืองทั้งสองเขตนี้มีลักษณะการผลิตที่แตกต่างกันไม่ควรที่จะนำมาวิเคราะห์ร่วมกันซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ได้จะไม่ตรงตามความเป็นจริง สำหรับการศึกษารั้งนี้ไม่ได้ทำการวิเคราะห์แยกกลุ่มเกษตรกรทั้งสองกลุ่มออกจากกันเพราะว่ามีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณในการเก็บข้อมูลตัวอย่างกลุ่มเกษตรกรที่นำมาศึกษา ซึ่งการศึกษารั้งต่อไปควรที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเกษตรกรให้มีจำนวนตัวอย่างมากขึ้นเพื่อที่จะสามารถแยกการวิเคราะห์กลุ่มเกษตรกรออกตามลักษณะของพื้นที่เพราะปลูกได้และผลการวิเคราะห์ที่ได้ก็จะมีค่าใกล้เคียงความเป็นจริงมากขึ้น

การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของโครงสร้างของนโยบายพุงราคาและนโยบายให้การอุดหนุนปุ๋ยว่าทั้งสองนโยบายมีการกระจายไปยังเกษตรกรอย่างทั่วถึงหรือไม่ กล่าวคือ นโยบายทั้งสองนั้นมีการดำเนินการผ่านตัวแทนของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นสหกรณ์การเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส) เกษตรอำเภอ เกษตรตำบลหรือเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นนั้นอย่างไร อีกทั้งในแต่ละจังหวัดมีลักษณะการดำเนินการที่เหมือนกันหรือไม่ และการศึกษาควรเพิ่มเติมในส่วนของการวิเคราะห์ถึงผลกระทบของนโยบายการค้าระหว่างประเทศโดยเฉพาะเมื่อไทยได้เป็นสมาชิกของ WTO แล้ว ข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศที่ไทยจะต้องปฏิบัติตามนั้นจะมีผลกระทบต่อนโยบายดังกล่าวอย่างไรเพราะว่าข้อตกลงทางการค้าที่มีผลกระทบต่ออย่างชัดเจนต่อการดำเนินนโยบายดังกล่าวก็คือประเทศสมาชิกจะต้องลดการให้การอุดหนุนการผลิตสินค้าเกษตรภายในประเทศและนำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศสมาชิกในปริมาณที่ตกลงกันไว้ระหว่างประเทศสมาชิกโดยปริมาณดังกล่าวจะเสียภาษีนำเข้าในอัตราปกติ ซึ่งจะเห็นได้ว่าราคาถั่วเหลืองในตลาดโลกที่ไทยต้องนำเข้านั้นมีราคาต่ำกว่าราคาถั่วเหลืองในประเทศและเมื่อไทยนำเข้าถั่วเหลืองจากต่างประเทศในราคาที่ถูกกว่าแล้วผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลืองในประเทศนั่นเองที่ต้องเผชิญกับราคาถั่วเหลืองที่ต่ำกว่าแล้วต้นทุนในการผลิตถั่วเหลืองในประเทศก็สูงกว่าด้วย แต่ที่ผ่านมานั้นรัฐบาลได้ทำการป้องกันระดับราคาเมล็ดถั่วเหลืองภายในประเทศไม่ให้ตกต่ำโดยทำการพุงราคาถั่วเหลืองให้กับเกษตรกรซึ่งเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ผลิตถั่วเหลืองในประเทศทางหนึ่ง แต่ว่านโยบายดังกล่าวที่รัฐบาลนำมาใช้นั้นเป็นเพียงนโยบายแทรกแซงราคาในระยะสั้นเท่านั้น ส่วนนโยบายในระยะยาวแล้วควรที่จะส่งเสริมเกษตรกรในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมากกว่า

นอกจากนี้ควรจะทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ถึงผลกระทบของนโยบายทั้งสองต่อพืชชนิดอื่นๆ นอกเหนือจากถั่วเหลืองว่ามีพืชชนิดใดบ้างที่มีความเหมาะสมที่จะนำนโยบายดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ได้ สำหรับการศึกษาถึงประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรอาจใช้สมการการผลิตในรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่รูปแบบของ Cobb-Douglas และในสมการถ้าไรควรที่จะแยกการวิเคราะห์เกษตรกรออกตามพื้นที่เพาะปลูกที่เป็นเขตฝนกับเขตชลประทานและแยกการวิเคราะห์พื้นที่แบ่งตามระดับความชันของพื้นที่ด้วยเพื่อเปรียบเทียบดูว่าการผลิตของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใดเพื่อที่รัฐบาลจะได้มีมาตรการในการส่งเสริมการผลิตแก่เกษตรกรได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม